

วิภาพร ตันทสวัสดิ์. (2559). อิทธิพลเชิงสาเหตุและผลพหุระดับของภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณต่อ
สุขภาวะทางจิตวิญญาณ ความยึดมั่นผูกพันในงานและกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ
ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญาณิพนธ์: อาจารย์ ดร. นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล, รองศาสตราจารย์
ดร. รัตติกรณ์ จงวิศาล.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิต
ลักษณะและสภาพแวดล้อมของครูที่มีต่อความยึดมั่นผูกพันในงานของครูและกิจกรรมการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพของครู ผ่านสุขภาวะทางจิตวิญญาณของครู 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุด้าน
จิตลักษณะและสภาพแวดล้อมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีต่อความยึดมั่นผูกพันในงานของ
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และ
ความเหนียวแน่นของกลุ่ม ผ่านภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ สุขภาวะทางจิตวิญญาณของหัวหน้ากลุ่ม
สาระการเรียนรู้และสุขภาวะทางจิตวิญญาณของกลุ่ม 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลข้ามระดับของปัจจัยเชิง
สาเหตุด้านจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีต่อความยึดมั่นผูกพัน
ในงานของครู และกิจกรรม การเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ผ่านภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณและสุขภาวะ
ทางจิตวิญญาณของครู กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูจำนวน 626 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน
140 คน จาก 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร เครื่องมือวัดในการวิจัยคือแบบสอบถาม 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับครูและ
แบบสอบถามสำหรับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยแบบสอบถามผ่านเกณฑ์การตรวจสอบความ
เที่ยงตรงทุกฉบับ และมีค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝงในการวิจัยของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง
.72-.91 รวมทั้งตัวแปรระดับกลุ่มผ่านการตรวจสอบคุณภาพการวัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ
เชิงยืนยันพหุระดับ ค่า r_{wgj} , ค่า ICC และทดสอบความสัมพันธ์แบบจำลองพหุระดับด้วยการ
วิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างพหุระดับ (Multilevel structural equation modeling)

จากผลการวิเคราะห์แบบจำลองพหุระดับ ในระดับบุคคลพบว่า การดำรงชีวิตในเชิงจิต
ภายในของครูและทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครูมีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และทดลอง
กระทำของครู การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของครู และความยึดมั่นผูกพันในงานของครู ผ่านสุข
ภาวะทางจิตวิญญาณของครู ในระดับกลุ่มพบว่า บรรยากาศเชิงจิตวิญญาณส่งผลต่อความเหนียว
แน่นของกลุ่ม กิจกรรมการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และความยึดมั่น
ผูกพันในงานของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ผ่านภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ สุขภาวะทางจิต
วิญญาณของกลุ่ม และสุขภาวะทางจิตวิญญาณหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ผลลัพธ์เช่นเดียวกับที่
บรรยากาศเชิงจิตวิญญาณมีอิทธิพลทางอ้อมข้ามระดับไปยังสุขภาวะทางจิตวิญญาณของครู ผ่าน
ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ขณะเดียวกันภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีอิทธิพลทางอ้อมข้ามระดับไปยัง

การเรียนรู้และทดลองกระทำของครูและความยึดมั่นผูกพันในงานของครูผ่านสุขภาวะทางจิตวิญญาณของครู

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจ ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณส่งผลต่อสุขภาวะทางจิตวิญญาณที่ใช้วิธีการวัดที่แตกต่างกัน สำหรับสุขภาวะทางจิตวิญญาณที่ใช้วิธีวัดแบบ Referent-shift model ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณส่งผลต่อสุขภาวะทางจิตวิญญาณของกลุ่มโดยรวม ในขณะที่ใช้วิธีการวัดแบบ Summary index model ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณก็จะส่งผลต่อสุขภาวะทางจิตวิญญาณของครูแต่ละคนในกลุ่ม และการพบข้อสนับสนุนทฤษฎีพหุระดับเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับบุคคลที่สามารถยกระดับเป็นความสัมพันธ์ระดับกลุ่มงานได้ (Homologous multilevel relationship) ในตัวแปรทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกที่ส่งผลทางตรงต่อสุขภาวะทางจิตวิญญาณและส่งผลทางอ้อมต่อการเรียนรู้และทดลองกระทำ และความยึดมั่นผูกพันในงานมีความสามารถในการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรที่กว้างกว่าระดับบุคคล โดยสามารถขยายอำนาจการอธิบายความสัมพันธ์ไปยังระดับกลุ่มได้

Vipaporn Tantasawat.(2016). *Antecedents and Multilevel Effects of Spiritual Leadership on Spiritual Well-Being Work Engagement and Professional Learning Activity of Secondary School Teachers in Bangkok*. Dissertation, Ph.D. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisory Committee: Dr. Numchai Supparerkchaisakul, Assoc. Prof. Dr. Rattikorn Jongwisan.

The purposes of this research were: 1) to study the effect of teachers' psychological characteristics factor and environmental factors on teachers' professional learning activities and work engagement through teachers' spiritual well-being; 2) to study the effect of learning strand leaders' psychological characteristics factor and environmental factors on the learning strand leaders' professional learning activities and work engagement through spiritual leadership, spiritual well-being of leader and learning strand. 3) to study the cross-level effect of learning strand leaders' psychological characteristics factor and environmental factors on teachers' learning and experimentation and work engagement through spiritual leadership and teachers' spiritual well-being. After using multi-stage sampling, the sample consisted of six hundred and twenty-six teachers and one hundred and forty learning strand leaders from three learning strands in secondary schools under jurisdiction of the Office of Basic Education Council in Bangkok. The data were collected using two different questionnaires: one for the teachers and another for learning strand leaders. All of the items in the questionnaire had construct validity. The construct reliability of the employee questionnaire was between .72 - .91, The r_{wgj} Index and intraclass correlation (ICC) were used to test the levels of analysis of the multilevel research variables, while multilevel confirmatory factor analysis (MCFA) was used for testing the construct validity of multilevel variables. Multilevel structural equation modeling (MSEM) was used for testing the structural multilevel model.

The results of testing multilevel structural model indicated that at the individual level teachers' inner life and positive psychological capital had the effects on teachers' learning and experimentation, changed practices, and work engagement through teachers' spiritual well-being. When the group level direct effects were considered, a spiritual climate had a positive effect on group cohesion, the learning strand leaders' learning and experimentation, changed practices and work engagement through spiritual leadership, group' and learning strand leaders' spiritual well-being. The same results as spiritual climate had the cross-level indirect effect on teacher' spiritual well-being through spiritual leadership. Meanwhile,

spiritual leadership had the cross-level indirect effect on teachers' learning and experimentation and work engagement through teacher' spiritual well-being.

An interesting findings of this research were the effect of spiritual leadership on to the different measurement model of spiritual well-being. For the referent-shift model, the effect of spiritual leadership can be integrated as the effect on the whole group of teachers' spiritual well-being. While the effect from the summary index model can be explain as the effect on each individual with in group. The findings of this research supported the multilevel theory, that homologous multilevel relationships are able to make descriptions at more personal level. Positive psychological capital had a direct effect on spiritual well-being and the indirect effect of learning as well as experimentation and work engagement that can expand the description at the group level.